

ДО ПЛЕНУМА НА
ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДОКЛАД

от Калина Чапкънова - член на Висшия съдебен съвет и
Гергана Мутафова - член на Висшия съдебен съвет

ОТНОСНО: Участие в среща по проект на ЕМСС за 2022 г. „Форум на Европейската мрежа на съдебните съвети по въпросите на електронното правосъдие“ с подтема „Постигане на баланс между защитата на личните данни и прозрачността в съдебната система“, състояла се в периода 16-17 март 2022 г. в гр. Сан Себастьян, Испания.

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

Настоящият доклад представяме, с оглед участието ни в среща по проект на ЕМСС за 2022 г. „Форум на Европейската мрежа на съдебните съвети по въпросите на електронното правосъдие“ с подтема „Постигане на баланс между защитата на личните данни и прозрачността в съдебната система“, състояла се в периода 16-17 март 2022 г. в гр. Сан Себастьян, Испания.

Във форума взеха участие представители на повечето държави, членуващи в мрежата, вкл. от страната домакин.

По време на въстъпителните изказвания, презентациите и последвалите ги дискусии, се очертаха следните основни въпроси:

- Постигане на баланс между защитата на личните данни и прозрачността в съдебната система при издаване/публикуване онлайн и в други форми на съдебните решения;
- Анонимизиране на имената и други лични данни във въпросните съдебни решения;
- Избор на подходящи за тези процеси ИТ средства и кой орган да притежава решаващо мнение при избора им.

Форумът беше открит от съдия Дария Васариене от Литва, Президент на ЕМСС. Съдия Васариене заяви, че в много от държавите от ЕМСС съдебната система не участва активно в инициативите по електронното правосъдие на ЕС. Поради това, форумите, организирани от ЕМСС са от изключително значение, тъй като дават възможност за срещи и обмен на информация по тази тема, които са от полза за всички страни.

Следващите уводни думи бяха на испанския съдия, г-жа Нурия Диас Абад, бивш Президент на ЕМСС. Г-жа Абад говори по темата за постигане на баланс между защитата на личните данни и прозрачността в съдебната система, анализирайки чл. 6 от Европейската конвенция за правата на човека и чл. 6 от Общия регламент относно защитата на личните данни *GDPR/OPЗЛД*. В своята реч тя се спря и на Европейския портал за електронно правосъдие като бъдещо електронно обслужване на едно гише в областта на правосъдието, чиято цел е да улесни живота на гражданите на ЕС, като предоставя информация за съдебните системи и подобрява достъпа до правосъдие в целия ЕСъюз на 23 езика. Съдия Абад направи извод, че електронното правосъдие поставя много предизвикателства пред съдебните системи в ЕС, но и предоставя много възможности, подпомагайки съдилищата и съдиите в ежедневната им дейност. Разбира се, независимостта на съдебната система остава водещият принцип и сърцевината, а ЕМСС има за цел да подкрепя европейската общност на правото.

Следваха основните презентации от форума:

- „Електронно правосъдие – една от най-бързо развиващите се области в правото поради бързото развитие на технологиите – доколко далече можем да стигнем в използването му?“ от д-р Ерик Кершеван, Словения.
- „Публикуване на съдебни решения от Съда на Европейския съюз: защита на личните данни“ от г-жа Ан Ламот, Администратор в службата по регистриране на Съда на ЕС.
- „Достъп до съдебните решения и прозрачност в Испания. Аналитични и други ИТ средства на база изкуствен интелект.“ от Хоакин Силгеро Естанян, Директор на центъра за съдебна документация на Испания (CENDOJ).

Основните моменти в презентациите най-общо се свеждаха до следното:

„Електронно правосъдие – една от най-бързо развиващите се области в правото поради бързото развитие на технологиите – доколко далече можем да стигнем в използването му?“ от д-р Ерик Кершеван, Словения

Може ли да се постигне баланс между защитата на личните данни и прозрачността в съдебната система? Колко далече можем да стигнем – от съдебни решения, които се вземат онлайн до вземане на съдебни решения от компютърни системи на основата на изкуствения интелект? Той говори за някои проблеми и различия, свързани с британската и ирландската съдебни системи, както и за сътрудничеството по въпросите на електронното правосъдие между ENCJ, CEPJ и други международни организации.

„Публикуване на съдебни решения от Съда на Европейския съюз: защита на личните данни“ от г-жа Ан Ламот, Администратор в службата по регистриране на Съда на ЕС

Г-жа Ламот описва подробно системата за публикуване на съдебни дела от Съда на ЕС на интернет страницата на съда, в журнала на съда и в други публикации на съда. Тя изтъкна огромната еволюция, която е претърпяла системата за публикации на Съда на ЕС от 1969 г., когато е заведено първото дело за нарушения при използване на лични данни, което е изходната точка за развитието на съдебната практика по защита на личните данни в ЕС.

Г-жа Ламот поясни, че се публикуват следните документи: Обяви, Мета данни, Мнения на генералните адвокати, Въпроси от националните съдилища, Основания за обжалване, Решения и Прес съобщения. Те се публикуват на уеб страницата на съда, в официалния журнал на съда и в други публикации. Лекторът описва реда и процедурите по анонимизирането на личните данни в делата, от момента на постъпване на делото в службата по регистрация, през получаване на разумно и обосновано искане за анонимизиране в службата по регистрация, преглед на делото и искането и даване на положителен или отрицателен отговор, през службата за превод (на 24 езици – оригиналния и още 23) и окончателния преглед и евентуални корекции в отдела по научно-изследователска дейност. След получаване на одобрението за анонимизиране, службата по регистрация поставя инициали на мястото на имената на страните и редактира друга информация, свързана с личните данни на страните по делото. След това Службата по превода превежда и изготвя т.нар. версия OMMISSIS и резюме на делото. Оттам документите постъпват в отдела по научно-изследователска дейност, където се правят допълнителни редакции и предложения. Всичко това не се отразява на работата на съда на ЕС. По този начин съществуват две версии на всяко дело:

- номинизирана, с пълните имена, на съответния национален език на препращащия съд и на френски език, който е официалният език на съда. Тази версия е за съответната камара на ЕС и за препращащия национален съд.

- Анонимизирана – на 24 езици.

В случаи на престъпления срещу човечеството, напр. дела срещу политически и държавни лидери, има случаи на предложение за отказ за анонимизиране на делото от отдела за научна и развойна дейност, тъй като се счита, че е важно да се знаят фактите и имената. Тогава съдиите преценяват дали да изпълнят препоръката на отдела.

„Достъп до съдебните решения и прозрачност в Испания. Аналитични и други ИТ средства на база изкуствен интелект.“ от Хоакин Силгеро Естанян, Директор на центъра за съдебна документация на Испания (CENDOJ).

Г-н Силгеро Естанян заяви, че достъпът до съдебните дела се предоставя с цел прозрачност и насърчава отчетността в съдебната система и подобрява доверието в нея. Той подчерта, че дигиталното правосъдие трябва да е средство, а не цел на съдебната система и поради това правителствата не би трябвало да са тези, които предлагат ИТ средствата в дигиталното правосъдие. Съдебните системи в съответните държави трябва сами да ги избират.

На сайта на CENDOJ се изнася информация за търсещите – какви стъпки да предприемат според местонахождението си, кои финансови организации са съответно компетентни, заверки и пълномощни, които са съответно необходими, обявления, съобщения и призовки. При анализа, направен от CENDOJ, са определени критериите за търсене в това море от дела. Презентаторът обясни, че почти целия сайт на CENDOJ е достъпен за всички, с изключение на раздела KENDOJ, който е достъпен само за магистрати. Анонимизирането е автоматизирано, като делата се качват на облак. Има 30 различни правила за анонимизирането. Няма човешка намеса. Има линкове към първичното и вторично законодателство.

Публикувани са приблизително 6 милиона решения и присъди, от 1960 до наши дни. Публикациите са в PDF или Word формат.

Презентацията завърши с демонстрации на функционалността на сайта, вкл. автоматичен аудио превод на европейските езици.

Калина Чапкънова

Гергана Мутафова